

Myśleć filologicznie

Szkice dla Profesora Karola Sauerlanda

Myśleć filologicznie

Szkice dla Profesora Karola Sauerlanda

REDAKCJA

KAMILA NAJDEK

KRZYSZTOF TKACZYK

ANNA WOŁKOWICZ

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR

Warszawa 2025

Recenzja: dr hab. Aneta Jachimowicz, prof. UWM

Redakcja: Łukasz Żebrowski, Dorota Kassjanowicz

Korekta: Dorota Kassjanowicz

Projekt okładki: Maryna Wiśniewska

Na okładce wykorzystano rycinę Simona Guillaína z cyklu
Le Arti di Bologna (1646) na podstawie rysunku Annibale Carracciego
(Wikimedia Commons)

Dofinansowane przez Uniwersytet Warszawski

Copyright © 2025 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Sp. z o.o.

Copyright © 2025 by Authors

ISBN 978-83-68091-49-6

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Oboźna 1, 00-340 Warszawa

tel. 22 692 41 18; 22 826 59 21

dział handlowy: jak wyżej, w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (Jerzy Łazarski)

Wydrukowano w Polsce

Spis treści

Do tekstów samych. Zamiast wstępu (<i>Kamilla Najdek</i>).....	7
<i>Andrzej Kopacki</i> O obcości filologii	11
Ewa Geller Icchok Lejbusz Perec jako „ojciec” literackiego języka jidysz ...	17
<i>Małgorzata Klentak-Zabłocka</i> Pożar w jesiennej mgle. Sztuka narracji w <i>Noweli</i> Johanna Wolfganga Goethego	37
<i>Krzysztof Tkaczyk</i> Męscy – niemęscy, czyli o męskim habitusie i meandrach męskości w <i>Zbójcach</i> Fryderyka Schillera i <i>zbójcach.długu genitalnym</i> Ewalda Palmetshofera	60
<i>Bożena Chołuj</i> Psychologia i uniki, czyli lektura powieści Neujahr Juli Zeh	74
<i>Monika Tokarzewska</i> Kafka, Arendt, Novalis – w poszukiwaniu punktu archimedesowego	89
<i>Agnieszka Jezierska-Wiśniewska</i> Patrzeć i nie widzieć. Uwagi na marginesie opowiadania Olgi Tokarczuk <i>Zielone dzieci</i>	107
<i>Magdalena Daroch</i> Opisać nieľudzkosć wierszem. Literatura Holocaustu jako szczególny rodzaj dokumentu	131

<i>Kamilla Najdek</i>	
Muskając wzrokiem powierzchnię. Szkic o pewnym braku	146
<i>Barbara L. Surowska</i>	
Postawa Rilkego w latach I wojny światowej w świetle jego korespondencji	163
<i>Katarzyna Sadkowska</i>	
Od „bogactwa poza wszelką dojrzałością” do „własnego ogrodu marzeń”. Niemieckojęzyczne eseje i recenzje Lou Andreas-Salomé o Rosji i literaturze rosyjskiej	191
<i>Iwona Kotelnicka-Grzybowska</i>	
Alfred Nossig – biografia w cieniu kolaboracji.	219
<i>Anna Wołkowicz</i>	
Być humanistką w czasie marnym. Kilka uwag o <i>Wspomnieniach</i> Elidy Marii Szaroty	256
<i>Elida Maria Szarota</i>	
<i>Ze Wspomnień</i>	269
Autorki i autorzy	339